

Sygn. akt III AUa 1113/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SO del. do SA Bożenna Rolińska
Protokolant: protokolant sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 23 marca 2016 r. w Lublinie

sprawy D. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 7 października 2015 r. sygn. akt VII U 364/15

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Bożenna Rolińska Elżbieta Czaja Barbara Hejwowska

Sygn. akt III AUa 1113/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 stycznia 2015 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił D. K. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z uwagi na to, że na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 15 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy nie uwzględnił jako pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładzie (...) w P. od dnia 1 stycznia 1980 roku do dnia 1 stycznia 1998 roku, tj. 17 lat, 7 miesięcy i 2 dni, ponieważ świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 16 sierpnia 2000 roku nie określało charakteru pracy zgodnie ze wskazanym wydziałem, działem i pozycją powołanych

przepisów resortowych – wykaz A, dział III, poz. 23 „wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów”. Ponadto organ rentowy wskazał na istnienie rozbieżności dotyczących zajmowanego stanowiska pracy w okresie objętym sporem. W świadectwie pracy z dnia 30 października 2000 roku podano stanowisko tokarz przy obróbce żeliwa i tekstolitu bez chłodzenia a w świadectwie z dnia 16 sierpnia 2000 roku stanowisko operator maszyn do obróbki wiórowej odlewów.

W odwołaniu D. K. nie zgodził się ze wskazaną decyzją podnosząc, że w świadectwie pracy w szczególnych warunkach określono stanowisko pracy zgodnie z angażami i rzeczywistym zakresem obowiązków. Wskazał, że w spornym okresie wykonywał obróbkę wiórową żeliwa przez skrawanie na sucho jako operator obrabiarki – tokarki.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie. Wyrokiem z dnia 7 października 2015 roku Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił D. K. prawo do emerytury od dnia 4 lutego 2015 roku.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

D. K., urodzony (...), w dniu 7 stycznia 2015 roku złożył wniosek o emeryturę. Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Organ rentowy uznał za udowodniony na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 28 lat, 3 miesięcy i 5 dni, w tym 27 lat, 9 miesięcy i 29 dni okresów składkowych oraz 5 miesięcy i 6 dni okresów nieskładkowych. Do stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie uwzględnił żadnego okresu zatrudnienia ubezpieczonego.

Z dniem 1 września 1971 roku ubezpieczony został zatrudniony w Zakładach (...) w P. (następnie Zakłady (...) – E., Zakłady (...), Zakłady (...), (...) Spółka Akcyjna, Zakład (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o.) na podstawie umowy o pracę na naukę zawodu, którą ukończył z dniem 13 czerwca 1973 roku. Przedmiotem działalności zakładu pracy była produkcja agregatów do chłodziarek, silników do pralek różnego rodzaju, silników do młynkomikserów, nawilżaczy powietrza. Od dnia 14 czerwca 1973 roku zatrudniony był na stanowisku tokarza na wydziale (...), tj. wydziale remontowym. Zajmował się remontami maszyn, tj. tokarek, frezarek, automatów frezarskich w warsztacie, opracowując przy tokarce detale. W okresie od dnia 25 października 1977 roku do dnia 15 grudnia 1979 roku ubezpieczony odbywał służbę wojskową.

Po zakończeniu służby z dniem 1 stycznia 1980 roku rozpoczął wykonywanie obowiązków służbowych na stanowisku tokarza na wydziale (...), później określanym skrótem (...), na którym zorganizowana została komórka gdzie wyłącznie obrabiano żeliwne elementy oraz tekstolit na usługi remontowe na wydziały odlewni żeliwa i aluminium. Ubezpieczony pracował w wydzielonym ścianą pomieszczeniu, wykonaną ze stali na wysokości 1,2 m a na pozostałej wysokości przeszkloną, w którym stały dwie tokarki, dwie frezarki oraz ostrzałka do noży, obsługując tokarkę, na której obrabiał tłoki do pras ciśnieniowych i kasmatyków, bezpieczniki wykonane z żeliwa do pras mimośrodowych oraz rolki żeliwne prowadzące do taśm. Wskazane detale były wykonane z odlewów żeliwnych, które należało obrobić, wytoczyć, wywiercić otwór, zgodnie z rysunkiem i linią technologiczną. Odlewy żeliwne otrzymywano z odlewni zakładu pracy w formie walca lub krążków. Nie były one wykończone i należało to wykonać, co polegało na ostukaniu, odżużlaniu, obstukaniu nierówności. Po zakończeniu tych czynności ubezpieczony przystępował do obróbki przy wykorzystaniu tokarki. Opisane prace stanowiły większość przez niego wykonywanych. Ponadto zajmował się również toczeniem z tekstolitu, tj. żywiczego tworzywa sztucznego, które nie mogło być chłodzone, detali do amortyzatorów i odbojów. Pracę świadczył w pełnym wymiarze czasu pracy na dwie zmiany. Opisane obowiązki wykonywał do dnia 1 stycznia 1998 roku.

Sąd stwierdził, że przesłuchani w sprawie świadkowie to osoby obce dla ubezpieczonego. Świadek E. N. pracował w zakładzie zatrudniającym ubezpieczonego od 1961 roku jako ślusarz, a następnie od dnia 1 grudnia 1973 roku jako mistrz na wydziale remontowym do jesieni 1998 roku. Przez okres 9 miesięcy był przełożonym skarżącego przed 1990 rokiem. Świadek Z. H. pozostawał w zatrudnieniu w wyżej wskazanym podmiocie w okresie od 1968 roku do 2001 roku, początkowo jako tokarz a następnie jako technolog zajmujący się opracowywaniem projektów. Jako technolog zatrudniony był na stanie wydziału głównego mechanika (...), pod który podlegał wydział remontowy na wydziale którym przebywała codziennie rano celem sprawdzenia jak pracownicy tego wydziału wykonują detale świadkowie posiadają niezbędne wiadomości dotyczące okoliczności zatrudnienia ubezpieczonego w okresie objętym sporem

pokrywającym się z okresami bezpośredniego kontaktu świadków ze skarżącym. Świadkowie szczegółowo opisali zakres obowiązków skarżącego oraz warunki w jakich były one wykonywane, zgodnie stwierdzając, że ubezpieczony pracował na wydziale remontowym w wydzielonym pomieszczeniu, jako tokarz przy wykańczaniu odlewów z żeliwa i tekstolitu.

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił również w oparciu o powołane dowody z dokumentów. Ich autentyczność w toku procesu nie była kwestionowana przez strony. Odnosząc się do wskazanej w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji rozbieżności w zakresie informacji dotyczących zajmowanych przez ubezpieczonego w okresie objętym sporem stanowisk pracy Sąd podniósł, że w istocie ona nie zachodzi. W świadectwie pracy z dnia 30 października 2000 roku podano bowiem stanowisko tokarz przy obróbce żeliwa i tekstolitu bez chłodzenia w odwołaniu się do nazewnictwa używanego w aktach osobowych na określenie stanowiska pracy. Natomiast w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 16 sierpnia 2000 roku określono stanowisko jako operator maszyn do obróbki wiórowej odlewów poprzez odwołanie się do charakteru pracy wykonywanej przez skarżącego w spornym okresie. Redakcja ostatniego dokumentu w świetle wymagań formalnych istotnie im nie odpowiada jednakże wskazane dokumenty co do informacji o zajmowanym stanowisku i charakterze wykonywanych prac ze wskazanych wyżej względów wzajemnie się uzupełniają.

Sąd uznał, że odwołanie D. K. jest zasadne.

Do okoliczności spornej w rozpoznawanej sprawie, należy możliwość zakwalifikowania okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładach (...) w P. od dnia 1 stycznia 1980 roku do dnia 1 stycznia 1998 roku w wymiarze 17 lat, 7 miesięcy i 2 dni, jako pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z przepisem art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Według przepisu § 3 rozporządzenia Rady Ministrów okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Natomiast przepis § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Bezspornym jest, że ubezpieczony w dniu wydania zaskarżonej decyzji ukończył wymagane 60 lat, ostatecznie na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się 25 - letnim stażem pracy oraz że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Sąd podniósł, że skarżący występując o przyznanie świadczenia emerytalnego przedłożył na okoliczność wykonywania prac w szczególnych warunkach w okresach objętych sporem świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, które zostało przez organ rentowy zakwestionowane. W ocenie Sądu przedłożone świadectwo istotnie nie odpowiada wymogom formalnym stawianym przez przepisy prawa. Jednakże wskazana okoliczność nie dyskwalifikuje możliwości ubezpieczonego ubiegania się o świadczenie emerytalne. W postępowaniu sądowym nie znajdują zastosowania ograniczenia w zakresie dopuszczalnych źródeł dowodowych, ustanowione na potrzeby postępowania przed ZUS, a wynikających z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011 roku, Nr 237, poz. 1412). Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe .

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w którym Sąd oparł się na dokumentach znajdujących się w aktach Zakładu i osobowych ubezpieczonego, jego zeznaniach złożonych w trybie art. 299 k.p.c. oraz zeznaniach świadków, pozwoliło ustalić, że ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) w P. (następnie Zakłady (...) – E., Zakłady (...), Zakłady (...), (...) Spółka Akcyjna, Zakład (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o.) od dnia 1 stycznia 1980 roku do dnia 1 stycznia 1998 roku w wymiarze 17 lat, 7 miesięcy i 2 dni.

Jak bowiem wynika z poczynionych ustaleń, we wskazanym okresie skarżący wykonywał prace związane z obróbką surowych, niewykończonych żeliwnych odlewów na sucho przy użyciu tokarki, które obtaczał do wymiarów odpowiadających normom produkcyjnym, określonym w dokumentacji. Wskazane czynności sprowadzały się do zbierania naddatków z odlewów przy użyciu noża tokarskiego i odpowiadają rodzajowi pracy opisanemu w wykazie A, Dział III „W hutnictwie i przemyśle metalowym”, poz. 23 „Wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów”, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów oraz stanowisku operatora maszyn do obróbki wiórowej odlewów żeliwnych, wymienionemu w Wykazie A, Dziale III „W hutnictwie i przemyśle metalowym”, poz. 23 „Wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów”, pkt 3, stanowiącym załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MG. Z 1985 roku, Nr 1, poz. 1). Dokonując wskazanej oceny charakteru prawnego okresu objętego sporem Sąd miał na uwadze, że ubezpieczony oprócz czynności opisanych wyżej zajmował się również toczeniem z tekstolitu, tj. żywiczego tworzywa sztucznego, które nie mogło być chłodzone, detali do amortyzatorów i odbojów. Jednakże jak ustalono czynności te chociaż wykonywane okazjonalnie i w niewielkim rozmiarze stanowią również pracę w warunkach szczególnych wymienioną w dziale IV poz. 17 produkcja i przetwórstwo żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcja surowców, półfabrykatów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcja wosków i woskoli powołanego wyżej wykazu do rozporządzenia oraz w dziale IV poz. 17 pkt. 34 tokarz tworzyw sztucznych stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z 7.07.1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego.

Okoliczność ta, mając na uwadze pogląd zgodnie z którym uwzględnienie takiego okresu powinno nastąpić po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale szkodliwego zatrudnienia, w pełni usprawiedliwia wniosek o tym, że ubezpieczony spełnił warunek wykonywania tak kwalifikowanych prac stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd Okręgowy powołał się na stanowisko Sądu Najwyższego, które nakazuje przy ustalaniu, czy praca wykonywana była w warunkach szczególnych, kierować się przede wszystkim rzeczywistym zakresem obowiązków, a nie nazwą stanowiska pracy. Nie ma zatem znaczenia fakt, że ubezpieczony formalnie miał powierzone stanowisko pracy tokarza, które nie zostało wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do odpowiedniego aktu resortowego, skoro ustalono, że faktycznie świadczył pracę zaliczaną do wykonywanych w szczególnych warunkach na podstawie przepisów cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Jak wynika z poczynionych ustaleń D. K. legitymuje się ogólnym stażem pracy wynoszącym ponad 25 lat, ukończył 60 lat życia, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz pracował w warunkach szczególnych ponad wymagany co najmniej 15 – letni okres, tj. przez 17 lat, 7 miesięcy i 2 dni. Tym samym ubezpieczony spełnia wszystkie warunki do ustalenia mu prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 4 lutego 2015 roku, tj. od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego w związku z ukończeniem 60 lat życia, stosownie do art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej. W tym bowiem dniu ubezpieczony spełnił ostatni warunek do ustalenia prawa do emerytury.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy zaskarżając wyrok w całości zarzucając:

- naruszenie prawa materialnego - art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 1, 2 ust 1 i § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze;
- naruszenie prawa procesowego przez przekroczenie wyrażonej w art. 2333 k.p.c. zasady swobodnej oceny dowodów;
- sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego i przyjęcie, że wnioskodawca spełnił warunek udowodnienia 15 lat pracy w warunkach szczególnych na dzień 1.01. 1999 roku.

Skarżący wnosił o zmianę wyroku poprzez oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna, a jej uwzględnienie skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

Przypomnieć należy, że prawo do emerytury w wieku niższym od powszechnego z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r., I UK 393/10, Lex nr 950426). Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.), które ma zastosowanie na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 748) wynika, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzny i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. W załączniku do rozporządzenia zawarty jest kompletny wykaz prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. A zatem, dla uznania konkretnego rodzaju lub stanowiska pracy za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach decydujące znaczenie ma to, czy jest to praca wymieniona w rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 r. w

sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 4 z późn. zm.) - w wykazie A stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia.

Jak wynika z ustaleń Sądu, że ubezpieczony od dnia 1 stycznia 1980 roku do dnia 1 stycznia 1998 roku wykonywał prace związane z obróbką głównie żeliwnych odlewów na sucho przy użyciu tokarki, które przystosowywał do wymiarów odpowiadających normom produkcyjnym, określonych w dokumentacji. Wskazane czynności sprowadzały się do zbierania naddatków z odlewów przy użyciu noża tokarskiego. Zdaniem Sądu wskazane czynności i odpowiadają rodzajowi pracy opisanemu w wykazie A, Dział III „W hutnictwie i przemyśle metalowym”, poz. 23 „Wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów”, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów oraz stanowisku operatora maszyn do obróbki wiórowej odlewów żeliwnych, wymienionemu w Wykazie A, Dziale III „W hutnictwie i przemyśle metalowym”, poz. 23 „Wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów”, pkt 3, stanowiącym załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MG. Z 1985 roku, Nr 1, poz. 1.

Zauważyć należy, że już z wyjaśnień wnioskodawcy wynikało, że pracując na wydziale remontowym, w specjalnie stworzonej komórce, gdzie obrabiano żeliwne elementy i tekstolit na usługi remontowe, obrabiał na tokarce tłoki do pras ciśnieniowych, bezpieczniki wykonane z żeliwa do mimośrodkowych, toczył również rolki żeliwne prowadzące do taśm. Z zeznań świadków (Z. H. k. 25v) wynika, że „wnioskodawca pracował na oddziale remontowym, robił rolki, tłoki żeliwne do pras ciśnieniowych, dużo rzeczy było robione z gumy, na amortyzatory i odboje, wnioskodawca toczył gumę na te odboje, robił z tekstolitu różne detale - obrabiał to przy pomocy tokarki”.

Przy takich bezspornych ustaleniach faktycznych, nie można zaakceptować poglądu Sądu I instancji, że ubezpieczony pracując jako tokarz wykonywał prace w warunkach szczególnych opisane jako oczyszczanie i wykańczanie odlewów.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) w załączniku A, w dziale III (W hutnictwie i przemyśle metalowym), w części dotyczącej "Odlewania staliwa, żeliwa, metali nieżelaznych i rur" pod pozycją 23 wymieniło "Wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów".

W opracowaniach fachowych dotyczących procesów odlewania (por. Wydawnictwo – Naukowo Techniczne Wa-wa – M. Pietrzyk, S. Waszkiewicz, M. Kaczorowski, A. Jopkiewicz - Odlewnictwo, Wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów) oraz A. T., "Wybrane zagadnienia z odlewnictwa", K., Wydawnictwo Politechniki wskazuje się min., że odlewanie oznacza wytwarzanie przedmiotów przez wypełnianie form ciekłym metalem. Odlewanie przeprowadza się w ściśle określonej temperaturze, która zależy od rodzaju odlewanej tworzywa, materiału i temperatury formy, masy i kształtu odlewu, a także technologii odlewania. Wybijanie odlewów to usuwanie zakrzepniętych odlewów z form, jak też oddzielenie resztek masy od odlewu. Podstawowymi urządzeniami do wybijania odlewów z form są kraty wstrząsowe i kraty wibracyjne. Po wybiciu odlewu z formy przenosi się go do oczyszczalni, gdzie oddziela się od odlewu wlewy, nadlewy, przelewy, zalewki oraz usuwa rdzenie i przypaloną masę formierską i rdzeniową. Oczyszczanie i obróbka wykańczająca odlewów obejmuje zespół operacji po wybiciu odlewów z form. Oczyszczanie powierzchni odlewów może odbywać się metodami: ścierną, strumieniowo-pneumatyczną, strumieniowo-wodną, rzutową, chemiczną i elektrochemiczną.

Nie było wprawdzie sporne, że ubezpieczony nie wykonywał pracy w odlewni żeliwa. Gotowe odlewy były dostarczane z odlewni mieszczącej się w innym wydziale. Wytworzone elementy żeliwne były dostarczane z odlewni, a dopiero w dalszej kolejności - już, jako półprodukty - trafiały do ubezpieczonego, który pracując jako tokarz - wytwarzał z nich różne elementy, uzyskując produkt finalny. Jak sam przyznał wnioskodawca obsługiwał on tokarkę, na której ostatecznie wykańczał odlewy i przekształcał je w gotowy produkt.

Ubezpieczony nie zajmował się zatem wybijaniem, oczyszczaniem oraz wykańczaniem odlewów żeliwa, bowiem obrabiał już produkt będący wstępnie oczyszczonym, obrobionym przedmiotem przy czym do jego obowiązków należały także inne czynności (poza pracą przy żeliwie). Oznacza to, że nawet o ile pewną ilość wykonywanych przez

niego zadań można zakwalifikować jako czynności kwalifikowane jako praca w warunkach szczególnych, to jednak nie wyczerpywały one pełnego wymiaru pracy - co uniemożliwia przyjęcie pracy w warunkach szczególnych wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy . Przy wykonywaniu przez ubezpieczonego pracy nie występowały warunki pracy (środowisko pracy), właściwe dla odlewni, gdzie łącznie występuje wysoka temperatura, hałas, zapylenie oraz immisja gazów.

Tym samym praca ubezpieczonego w spornym okresie nie mogła zostać zakwalifikowana, jako wykonywana w szczególnych warunkach w rozumieniu ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Żadna z pozycji wymienionych w wykazie A (załącznika do rozporządzenia) nie wymienia pracy na stanowisku tokarza obróbki żeliwa.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale codziennie i w pełnym wymiarze czasu (przez 8 godzin dziennie jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar) . Jak już wyżej wskazano w wykazie A dziale III poz. 23 wymienione zostały prace stanowiące wybijanie oczyszczanie i wykańczanie odlewów w odlewniach staliwa , żeliwa metali nieżelaznych i rur . Tego rodzaju pracy , co jednoznacznie wynika z materiału dowodowego wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy - nie pracował bowiem w żadnej z wymienionych odlewni gdzie odbywa się wybijanie, oczyszczanie czy też wykańczanie odlewów.

Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 3 zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30.03.1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego – dział III odpowiednio poz. 78 pkt 6 i poz. 23 pkt 3, na który powołał się pracodawca w świadectwie pracy, nie wymienia stanowiska tokarza. Pod poz. 23 pkt 3 widnieje stanowisko operatora maszyn do obróbki wiórowej odlewów żeliwnych, przy czym dotyczy ono stanowisk występujących w odlewniach żeliwa, staliwa metali nieżelaznych i rur.

Świadectwo pracy, na które ubezpieczony powoływał się w toku postępowania odwoławczego jest dokumentem prywatnym pracodawcy i prawidłowo zostało zakwestionowane przez organ rentowy.

Wbrew stanowisku Sądu Okręgowego wnioskodawca nie udowodnił, że spełnia przesłanki z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153, poz. 1227) oraz § 2 ust. 1 i § 4 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. wyżej cytowanego do ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku. Wobec niewykazania 15 lat pracy w warunkach szczególnych, stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy ustalając wnioskodawcy prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym naruszył przepisy prawa materialnego tj. art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. Nr 153, poz. 748) oraz § 2 i 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43).

Z tych względów i na mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.